

УДК 347.779

Віра Алієва-Барановська,кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри зовнішніх економічних відносин
Міжрегіональної Академії управління персоналом

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

У статті розглядається Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні, аналізуються основні положення, висвітлюються недоліки та слабкі сторони Концепції. Основну увагу приділено реформуванню системи колективного управління авторськими та суміжними правами. Висвітлюється еволюція розвитку колективного управління авторськими правами.

Колективне управління авторськими і суміжними правами має відбуватися на неприбутковій основі. Організації колективного управління в Україні не мають права опікуватися комерційною діяльністю. Схема збору коштів за використання об'єктів авторського і суміжних прав в Україні є складною і непрозорою.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторські і суміжні права, організації колективного управління авторськими і суміжними правами.

Першого червня 2016 р. Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. Метою цієї Концепції задекларовано створення оптимальної, якісної та ефективної державної системи правової охорони інтелектуальної власності. Серед основних напрямів:

запровадження дворівневої структури, за якої Мінекономрозвитку забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері інтелектуальної власності, а Національний орган інтелектуальної власності виконує окремі публічні функції (владні повноваження) з реалізації державної політики у зазначеній сфері;

реорганізація системи колективного управління майновими авторськими та суміжними правами;

вдосконалення національного законодавства та його гармонізація до законодавства ЄС [1].

Аналізуючи дану Концепцію, слід зазначити, що її мета викликає запитання про доцільність псевдореформування. Державна система охорони інтелекту-

альної власності в Україні вже існує і діє. Звісно, вона не є досконалою, але все ж таки конкретні результати її ефективної діяльності ми можемо побачити вже зараз. Доказом цього є підписання 27 листопада 2015 р. Генеральним директором ВОІВ Френсісом Гаррі та Головою ДСІВ Аллою Жаріновою Угоди між Державною службою інтелектуальної власності України та Міжнародним бюро Всесвітньої організації інтелектуальної власності про виконання Державним підприємством «Український інститут інтелектуальної власності» функцій МПО (Міжнародного пошукового органу) та ОМПЕ (Органу міжнародної попередньої експертизи) відповідно до РСТ (Договору про патентну кооперацію). В результаті чого Укрпатент починає виконувати функції МПО і ОМПЕ, а також Органу, визначеного для проведення додаткового пошуку, з 5 лютого 2016 р. Укрпатент став 20-м Міжнародним пошуковим органом та Органом міжнародної попередньої експертизи у світі, в когорті таких найпереводіших відомств як Європейське патентне відомство, Відомство США з патентів та торго-

вельних марок, Японське патентне відомство, Канадське відомство інтелектуальної власності, Іспанське відомство з патентів та торговельних марок, Відомство інтелектуальної власності Сінгапуру, Патентне відомство Ізраїлю тощо.

Крім того, з цієї дати Укрпатент є компетентним у проведенні міжнародного пошуку та міжнародної попередньої експертизи за міжнародними заявками, поданими до Укрпатенту як до відомства-одержувача. На жаль, незважаючи на такі позитивні зрушення, 23 серпня 2016 р. постановою № 585 Кабмін здійснив перший крок на шляху реалізації Концепції — постановив ліквідувати ДСІВ і віднести цілісні майнові комплекси державних підприємств та організацій, що належать до сфери її управління, до Міністерства економічного розвитку і торгівлі. Вчинили за принципом «зрубати все під корінь». Ламати — це не будувати. Доктор економічних наук, професор, дипломований патентознавець І. І. Дахно у журналі «Інтелектуальна власність в Україні» № 12 за 2016 р. опублікував гостро критичну статтю про урядові наміри з реорганізації охорони інтелектуальної власності. Все ж таки функції за ДСІВ все ще нормативно збереглися, оскільки організаційно-правове забезпечення охорони прав на об'єкти авторського та суміжних прав здійснює Установа, функції якої виконує Державна служба інтелектуальної власності України (далі — Державна служба). Державна служба забезпечує реалізацію державної політики у сфері охорони авторського права і суміжних прав, здійснює свої повноваження у межах, що передбачені законом, і виконує такі функції:

реалізує моніторинг застосування і дотримання національного законодавства і міжнародних договорів у сфері авторського права і суміжних прав;

веде облік організацій колективного управління майнових авторських прав після їх реєстрації, здійснює нагляд за діяльністю цих організацій і надає їм методичну допомогу;

здійснює контроль за виконанням Закону України «Про авторське право і суміжні права» у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

здійснює посередництво у переговорах і при вирішенні конфліктів між організаціями колективного управління, а також між цими організаціями і суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав;

організує розробку нормативів і таблиць щодо розміру мінімальної винагороди і її розподілу між авторами та іншими суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав і подає їх для затвердження Кабінетові Міністрів України;

забезпечує відтворювачів, імпортерів і експортерів примірників аудіовізуальних творів, фонограм (відеограм) контрольними марками відповідно до Закону України «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів і фонограм», веде Єдиний реєстр одержувачів контрольних марок;

організує приймання і розгляд заявок на державну реєстрацію прав автора на твори науки, літератури і мистецтва, а також на реєстрацію договорів, які стосуються прав авторів на твори, і здійснення їх реєстрації;

забезпечує складання і періодичне видання каталогів усіх державних реєстрацій авторського права;

організує публікацію офіційного бюлетеня з питань охорони авторського права і суміжних прав;

забезпечує розробку і реалізацію освітніх програм у сфері охорони авторського права і суміжних прав;

представляє інтереси України з питань охорони авторського права і суміжних прав у міжнародних організаціях відповідно до чинного законодавства;

сприяє діяльності організацій колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав, пов'язаної з виконанням їх функцій;

виконує інші функції.

Перший крок у сфері реорганізації організаційно-правового забезпечення вже зроблено. Наша влада може собі постави-

ти «галочку», що перший пункт Концепції успішно виконано.

Переходимо до другого етапу даної Концепції, який пов'язаний безпосередньо зі ще одним досить вагомим і водночас суперечливим питанням, якому, на нашу думку, варто було б приділити найбільше уваги. Це — питання реорганізації системи колективного управління майновими авторськими та суміжними правами. Правильніше було б використовувати слово «суміжними», бо в українській мові є слово «межа», але відсутнє «міжа». Відомий український вчений і громадський діяч В. Кубійович ще перед Другою світовою війною опублікував книгу «Географія українських і сумежних земель».

Як правило, автор чи суміжник позбавлений реальної можливості контролювати використання свого творчого продукту іншими особами з огляду на нематеріальний, нетілесний характер цього продукту.

Відповідно до ст. 45. (ЗУ «Про авторське право і суміжні права») суб'єкти авторського права і суміжних прав можуть управляти своїми правами:

- а) особисто;
- б) через свого повіреного;
- в) через організацію колективного управління (ОКУ) [2].

Ураховуючи той факт, що організації колективного управління є найпоширенішим способом управління, який обирають правовласники, то на них варто зосередити свою увагу. Отже, відповідно до ст. 5 СІВАС (Міжнародна конфедерація товариств авторів і композиторів) під організацією, яка здійснює колективне управління правами авторів, розуміється та організація, яка:

- має на меті ефективно захищати майнові інтереси;
- має у своєму розпорядженні ефективний механізм для збору і розподілу авторської винагороди і несе повну відповідальність за операції, пов'язані з управлінням правами, які довірені їй авторами;
- не управляє (за винятком допоміжної діяльності) правами виконавців, ви-

робників фонограм, організацій мовлення та інших власників прав [3, с. 75—76].

Національне законодавче регулювання діяльності ОКУ зводиться до кількох норм Закону України «Про авторське право і суміжні права» (статті 47—49) [2].

В юридичній літературі запропоновано визначення поняття «організація колективного управління». Організація колективного управління — це юридична особа, створена авторами, виконавцями, виробниками фонограм, виробниками відеограм чи їх правонаступниками в організаційно-правовій формі господарського товариства (за винятком виробничого кооперативу, повного товариства та акціонерного товариства) або непадприємницького товариства і сертифікована відповідно до Закону. Організація колективного управління — це юридична особа, створена як добровільне об'єднання (асоціація) авторів, виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм чи їх правонаступників, що здійснює представницьке, агентське або довірче управління об'єктами авторського права і суміжних прав та сертифікована відповідно до Закону [2].

Аналізуючи організаційно-правові моменти даного питання, не можна не зауважити той факт, що колективне управління правами виникло ще у XVIII ст. Тобто це явище не є новим для світової спільноти. Перше товариство було засновано Бомарше у Франції в 1777 р. як Генеральне агентство. Друге — в 1837 р. Оноре де Бальзаком і Віктором Гюго. А в 1850 р. було засновано Товариство авторів, композиторів і музичних видавців (SACEM) [5, с. 220].

У червні 1925 р. представники 18 організацій колективного управління утворили Міжнародну конфедерацію товариства авторів і композиторів (CISAC), яка «на сьогодні є найшановнішою міжнародною неурядовою організацією, яка представляє інтереси авторів і здійснює значний вплив як на розвиток міжнародної системи охорони авторського права і

суміжних прав у цілому, так і на політику окремих держав у цій сфері» [6].

Щодо Радянського Союзу, то колективне управління майновими правами авторів здійснювалось Всесоюзним управлінням з охорони авторських прав, до якого у 1938 р. увійшло Агентство з захисту авторських прав, що здійснювало колективне управління майновими правами авторів в Україні. У 1973 р. на базі Всесоюзного управління з охорони авторських прав було створено Всесоюзне агентство з авторських прав (ВААП). У союзних республіках, у тому числі й в Україні, колективне управління здійснювалось республіканськими відділеннями ВААП [7].

В Україні до 2002 р. діяла тільки одна організація колективного управління — Державне підприємство «Українське агентство з авторських та суміжних прав». Нині в Україні на обліку в Державній службі інтелектуальної власності України перебувають 18 організацій колективного управління.

Основними нормативно-правовими актами, на підставі яких створюються і діють ОКУ, є:

— Закон України «Про авторське право і суміжні права» (статті 47—49);

— Наказ МОН Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю від 21.05.2003 р. № 311;

— Порядок визначення уповноважених організацій колективного управління, які здійснюватимуть збирання і розподіл винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 30 серпня 2013 р. № 1249.

Умовами взяття на облік організації колективного управління є:

— організація є юридичною особою;

— вона не має на меті прямо або опосередковано одержувати прибуток;

— ставить за мету діяльності управління на колективній основі майновими правами суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав;

— не має права займатися господар-

ською комерційною діяльністю чи використовувати будь-яким чином об'єкти авторського права і (або) суміжних прав, доручені їй для управління;

— поширює свою діяльність на територію всієї України і має місцеві осередки або представництва в більшості областей України;

— створена засновниками, об'єднує членів (учасників) організації, які є суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав і передали на підставі договорів власні майнові права в колективне управління цій організації;

— має статут, що відповідає вимогам законодавства, зокрема у сфері авторського права і суміжних прав [8].

Організації колективного управління є організаціями, що управляють на колективній основі майновими правами суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав і не мають на меті одержання прибутку.

Установивши вимогу некомерційного характеру діяльності ОКУ, Закон сформулював застереження щодо непоширення на таку діяльність обмежень, передбачених законодавством про захист економічної конкуренції. Зазначимо, що у світі немає однорідної практики організації діяльності ОКУ, яка б дала нам однозначну відповідь з питання вибору ефективної моделі колективного управління. Поряд із некомерційними ОКУ у світі є й комерційні, при цьому на діяльність останніх, безумовно, поширюється конкурентне законодавство. В ідеалі гарантією відсутності загрози монополізації діяльності уповноважених ОКУ є публічність фінансової звітності їхньої діяльності з попередньо чітко встановленими статтями витрат з огляду на некомерційний характер такої діяльності. Таким чином, адміністративні збори, членські внески, резервні фонди, будь-які інші витрати в інтересах правовласників мають бути чітко регламентовані підзаконними, відомчими актами або установчими договорами й надані у щорічній звітності уповноваженої ОКУ всім суб'єктам правовідносин щодо збирання та розподілу відрахувань. Так, наприк-

лад, чеська неприбуткова уповноважена ОКУ (OSA) встановила 8-відсотковий адміністративний збір. На даний час у світі діють близько 40 ОКУ, уповноважених на збирання та розподіл винагороди за приватну копію. Моделі діяльності цих ОКУ базуються на двох критеріях — комерційний характер і множинність. Отож, можна виокремити такі моделі:

— одна некомерційна уповноважена ОКУ, що збирає та розподіляє відрахування для всіх категорій правовласників (наприклад, канадська ОКУ — Canadian Private Copyrights Collective);

— одна комерційна організація, що збирає та розподіляє відрахування для всіх категорій правовласників (наприклад, італійська SIAE, американська BMI);

— дві некомерційні уповноважені ОКУ, кожна з яких збирає та розподіляє відрахування між окремими категоріями правовласників (наприклад, у Японії є два профільних уповноважених ОКУ — SARAH (категорії правовласників — автори, виконавці, виробники фонограм) та SARVH (категорії правовласників — автори, виконавці, виробники відеограм));

— дві комерційні уповноважені ОКУ, кожна з яких збирає та розподіляє відрахування для певної категорії правовласників (наприклад, у Чехії діють два профільних уповноважених ОКУ — OSA (авторське право) та INTERGRAM (суміжні права)).

Хоч національні закони деяких держав поряд із множинністю передбачають можливість діяльності однієї ОКУ як уповноваженої у різних сегментах, світова практика пішла шляхом розмежування діяльності ОКУ, уповноважених на збирання та розподіл роялті, та ОКУ, уповноважених на збирання та розподіл відрахувань [9].

В Україні відповідно до ст. 48 Закону чітко визначено, що організації колективного управління не мають права займатися комерційною діяльністю чи використовувати будь-яким способом об'єкти авторського права і (або) суміжних прав, доручених їм для управління.

На діяльність таких організацій не поширюються обмеження, передбачені законодавством про захист економічної конкуренції. Повноваження на колективне управління майновими правами передаються організаціям колективного управління авторами та іншими суб'єктами авторського права і (або) суміжних прав на основі договорів, укладених у письмовій формі. Крім цього, організації колективного управління можуть управляти на території України майновими правами іноземних суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав на основі договорів з аналогічними іноземними організаціями, в тому числі й про взаємне представництво інтересів [10].

Організації колективного управління можуть доручати на основі договорів з аналогічними іноземними організаціями управляти на колективній основі за кордоном майновими правами українських суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав, у тому числі й про взаємне представництво інтересів. На основі одержаних повноважень організації колективного управління надають будь-яким особам шляхом укладання з ними договорів невиключні права на використання об'єктів авторського права і (або) суміжних прав.

Незважаючи на, здавалося б, просту регламентацію в законодавстві щодо організацій колективного управління, насправді в Україні існує складна схема збору коштів за використання об'єктів авторського права та суміжних прав. Перш за все, на практиці існує поділ на організації колективного управління та *уповноважені* організації колективного управління [11].

Наприклад, відповідно до «Порядку визначення уповноважених організацій колективного управління, які здійснюватимуть збирання і розподіл винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 30 серпня 2013 р. № 1249 (далі — Порядок), визначення уповноважених організацій здійснюється за такими видами

комерційного використання фонограм, відеограм, опублікованих з комерційною метою:

— публічне виконання фонограми або її примірника чи публічна демонстрація відеограми або її примірника;

— публічне сповіщення виконання, зафіксованого у фонограмі чи відеограмі та їх примірниках, в ефір;

— публічне сповіщення виконання, зафіксованого у фонограмі чи відеограмі та їх примірниках, проводами (через кабель) [9; 11].

Щодо функцій уповноважених організацій колективного управління, то відповідно до п. 1 вищезазначеного Порядку до них належать:

— збирання винагороди (роялті) за використання фонограм, відеограм, опублікованих з комерційною метою, відповідно до ст. 43 Закону України «Про авторське право і суміжні права» та постанови Кабінету Міністрів України «Про авторське право і суміжні права» та постанови Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. № 71 «Про затвердження розміру, порядку та умов виплати винагороди (роялті) за комерційне використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеограм, їх примірників та зафіксованих у них виконань»;

— розподіл та виплата зібраної винагороди (роялті) особам, які відповідно до ст. 45 Закону України «Про авторське право і суміжні права» можуть управляти своїми правами;

— контроль за правомірним використанням фонограм, відеограм, опублікованих з комерційною метою, відповідно до ст. 43 Закону України «Про авторське право і суміжні права» [11].

На нашу думку, це суперечить Закону України «Про авторське право і суміжні права», відповідно до ст. 49 якого «збирання, розподіл і виплату зібраної винагороди за використання об'єктів авторського права і (або) суміжних прав суб'єктам авторського права і (або) суміжних прав, правами яких вони управляють, а також іншим суб'єктам прав відповідно до цього Закону» віднесено до

функцій організацій колективного управління, тобто всіх, а не лише «уповноважених». Отже, положення Порядку звужують права організацій колективного управління порівняно із Законом [12].

При аналізі даного питання є цікавою практика законодавства ЄС. Відповідно до Директиви Європейського парламенту і Ради 2014/16/ЄС від 26 лютого 2014 р. про колективне управління авторськими і суміжними правами та мультимедійне ліцензування музичних творів, які використовуються онлайн на внутрішньому ринку, розмежовуються організації колективного управління та незалежні організації управління. Організації колективного управління — це будь-яка організація, яка уповноважена на підставі закону, договору уступки, ліцензії або будь-якої домовленості на управління авторськими або суміжними правами в інтересах більш ніж одного правоволодільця, єдиною і основною метою діяльності якої не є отримання прибутку правоволодільцями, і яка відповідає одному або двом наступним критеріям: належить своїм членам або контролюється ними; створена без мети отримання прибутку (ст. 3 Директиви) [13]. Незалежна організація управління — це будь-яка організація, яка уповноважена на підставі закону, договору, уступки, ліцензії або будь-якої домовленості на управління авторськими або суміжними правами в інтересах більш ніж одного правоволодільця, єдиною і основною метою діяльності якої є отримання прибутку правоволодільцями, і яка відповідає одному або двом наступним критеріям: не належить правоволодільцям і не контролюється ними, повністю або частково; і створена з метою отримання прибутку. Варто було б у ЗУ «Про авторське право і суміжні права» передбачити дані види організацій колективного управління. [12].

Організації колективного управління на основі одержаних повноважень надають будь-яким особам шляхом укладання з ними договорів невиключні права на використання об'єктів авторського права і суміжних прав.

Одержана від уповноваженої організа-

ції винагорода розподіляється відповідною організацією колективного управління у таких пропорціях:

виконавцям — 50 відсотків,
виробникам фонограм (відеограм) — 50 відсотків.

Розмір винагороди за використання фонограм (відеограм), порядок та умови її виплати визначаються постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. № 71. Особи, які використовують фонограми, відеограми чи їх примірники, повинні надавати організаціям колективного управління точні відомості щодо їх використання, необхідні для збирання і розподілу винагороди [14].

Зібрані кошти розподіляються між організаціями колективного управління, які є на обліку в Установі, на основі договорів, які уповноважені організації укладають з усіма організаціями колективного управління.

Імпортери перераховують ці кошти уповноваженій організації під час ввезення товару на митну територію України, а виробники — у кінці кожного місяця після реалізації обладнання і матеріальних носіїв. Державна служба і уповноважені організації колективного управління мають право вимагати від виробників та імпортерів інформацію про виробництво, імпорт і реалізацію (продаж) обладнання і матеріальних носіїв.

Зібрані кошти розподіляються між авторами, виконавцями, виробниками фонограм (відеограм). Якщо угодами між організаціями колективного управління не передбачено інше, то ці кошти розподіляються у таких пропорціях: авторам — 50 відсотків, виконавцям — 25 відсотків і виробникам фонограм (відеограм) — 25 відсотків.

Висновок. Доцільним є існування однієї Всеукраїнської організації колективного управління авторськими та су-

міжними правами з підрозділами за об'єктами прав, яка мала б головний офіс. Необхідним є створення електронного центрального інформаційного порталу Всеукраїнської організації колективного управління авторськими і суміжними правами, де кожен зможе знайти інформацію що стосується таких питань як:

— дані про діяльність організації, і в тому числі щодо сум зібраної винагороди, результатів судових розглядів, співпраці з іноземними організаціями колективного управління; порядок роботи ОКУ, у тому числі інформація про підрозділи та її регіональні відділення, що дасть змогу значно посилити контроль над їх діяльністю та звітністю;

— можливість доступу до примірних договорів про співпрацю ОКУ і користувачів, ОКУ та суб'єктів авторських і суміжних прав;

— перелік законодавчих актів, що стосуються будь-яких аспектів колективного управління, як на вітчизняному, так і на міжнародному рівнях.

Окрім цього, варто подумати над системою акредитації ОКУ, оскільки ЦК України надає можливість укладення договорів від імені будь-яких авторів тільки офіційно акредитованим організаціям з колективного управління авторськими правами (передбачається, що в кожній зі сфер діяльності діятиме лише одна така акредитована організація), та варто було б все ж таки визначитися з уповноваженими та звичайними ОКУ та їх повноваженнями. Непогано було б систематизувати базу об'єктів авторських і суміжних прав, права на керування якими передані ОКУ, та визначитися із процедурою розрахунків винагород за використання об'єктів авторських і суміжних прав.

Список використаних джерел

1. Концепція реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang>.
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» (статті 47—49). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.

3. Бондаренко С. Колективне управління правами суб'єктів авторського права і суміжних прав — невід'ємний елемент сучасної системи охорони прав інтелектуальної власності // Матер. щорічної конференції асоціації правників України. — Київ: Еліт Принт, 2004.

4. Щерба Л. Р. Колективне управління авторськими та суміжними правами за цивільним законодавством України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». — Київ, 2013. — С. 4.

5. Рокіціолі Е.-П. Колективне управління інтелектуальною власністю // Авторське право і суміжні права. Європейський досвід. — Київ: Ін Юре, 2001. — С. 220—226.

6. Забродська К. Де моє роялті? Організації колективного управління: дослідження проблеми // Юридический портал Pravotoday in UA. URL: <http://pravotoday.in.ua/ua/press-centre/publications/pub-93>.

7. Ієвіня О. В. Цивільно-правова охорона та захист прав виробників фонограм: дис. канд. юрид. наук: 12.00.03 // Одеська нац. юрид. академія. — Одеса, 220 с.

8. Наказ МОН «Про затвердження Порядку обліку організацій колективного управління та здійснення нагляду за їх діяльністю» від 21.05.2003 р. № 311. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0436-03>.

9. Денисова Р. О. Колективне управління майновими авторськими та (або) суміжними правами в Україні // Право та інноваційне суспільство. — 2016. — № 2 (7). — С. 20.

10. Цивільний кодекс України (станом на 1 верес. 2016 р.). Офіц. текст. — Харків: Право, 2016. — 440 с.

11. Порядок визначення уповноважених організацій колективного управління, які здійснюватимуть збирання і розподіл винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 30 серпня 2013 р. № 1249. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1528-13>.

12. Миколюк М. Г. Проблеми колективного управління суміжними майновими правами в Україні // Університетські наукові записки. — 2013. — № 4 (48). — С. 186—190.

13. Директива Європейського парламенту і Ради 2014/16/ЄС від 26 лютого 2014 р. Про колективне управління авторськими і суміжними правами та мультимедійне ліцензування музичних творів, які використовуються онлайн на внутрішньому ринку.

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 р. № 71 Про затвердження розміру, порядку та умов виплати винагороди (роялті) за комерційне використання опублікованих з комерційною метою фонограм, відеограм, їх примірників та зафіксованих у них виконань. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2003_01_18/KP030071.html.

Алиева-Барановская Вера. Организационно-правовые основы охраны интеллектуальной собственности в Украине.

В статье рассматривается Концепция реформирования государственной системы правовой охраны интеллектуальной собственности в Украине, анализируются основные положения, освещаются недостатки и слабые стороны Концепции. Основное внимание уделено реформированию системы коллективного управления авторскими и смежными правами. Освещается эволюция развития коллективного управления авторскими правами.

Коллективное управление авторскими и смежными правами должно происходить на некоммерческой основе. Организации коллективного управления в Украине не имеют права заниматься коммерческой деятельностью. Схема сбора средств за использование объектов авторского и смежных прав в Украине является сложной и непрозрачной.

Ключевые слова: интеллектуальная собственность, авторские и смежные права, организация коллективного управления авторскими и смежными правами.

Aliyeva-Baranovskaya Vera. Institutional and Legal Principles of Intellectual Property Protection in Ukraine.

The paper deals with The Concept of Reforming of the state system of intellectual property protection in Ukraine. The author thinks that concept is wrong.

The main attention is focused on reforming of collective management system of rights of authors and neighboring rights.

The paper lists main functions of present State Service on intellectual property of Ukraine. It is compatible with word order in this sphere.

The author of paper points out that author or person having neighboring rights lack real power to control exploitation of his creative product.

National legal regulation of collective management organization activity is based only on several clauses of Law of December 23, 1993.

A special attention is given to working of organization of collective management. Collective management has appeared in Europe as far back as XVIII century. All-Union Agency on authors' rights protection was instituted in the former USSR in 1938. The Agency was modernized in 1973.

These are 18 organizations of collective management in present-day Ukraine. The article lists legal acts of Ukraine, which regulate activities of organizations of collective management. The organizations have no rights to be engaged in profit activity.

The paper has some information on activities of the organization in a number of countries. There are several versions of their activities.

System of collective money by organizations of collective management in Ukraine is very complicated and lacks transparency. The paper reveals shortcomings in present legal base of Ukraine dealing with organizations of collective management.

Keywords: *intellectual property, copyright, neighboring rights, organizations of collective management.*

Трудове право України: підручник / за заг. ред. М. І. Іншина, В. Л. Костюка. — Київ: Юрінком Інтер, 2017. — 600 с.

ISBN 978-966-667-647-7

У підручнику розкрито зміст Загальної та Особливої частин трудового права.

Розглянуто основні аспекти трудового права як самостійної галузі, його предмет та метод правового регулювання, функції, систему, принципи та джерела. Розкрито правові особливості суб'єктів трудового права. Визначено ключові питання соціального партнерства та правової організації зайнятості населення.

Висвітлено змістовні особливості таких основних інститутів трудового права як: трудовий договір; робочий час та час відпочинку; оплата праці; трудова дисципліна; матеріальна відповідальність; охорона праці; врегулювання трудових спорів (конфліктів); нагляд та контроль за дотриманням трудового законодавства.

Розраховано на студентів, викладачів, аспірантів, докторантів, роботодавців, працівників та інших читачів, які цікавляться трудовим правом і законодавством в окресленій галузі.